

MI MLADI BORCI

STANOVSKI TEDNIK ZA SLOVENSKO DIJAŠTVO. — IZHAJA VSAK PETEK. — LETNA NAROČNINA: DIJAŠKA 16 DIN, NEDIJAŠKA 30 DIN, PODPORNNA VEČ KOT 30 DIN. POSAMEZNA ŠTEVILKA 75 PAR — UREDNIŠTVO IN UPRAVA V LJUBLJANI V STRELIŠKI ULICI 12/II. — ČEKOVNI RAČ. ŠT. 16.078.

LETO III.

LJUBLJANA, PETEK, 18. AVGUSTA 1939.

ŠTEV. 49.

Potrpežljivo ponavljajmo!

Španija po Francovi zmagi

Krščanska tiskovna agencija »Pax« v Parizu, pisana v nemščini, je objavila članek o Španiji po Francovi zmagi. Poročilo je datirano z dne 5. jul. 1939. Glavne točke članka so:

ITALIJANI SO SICER ODŠLI, TODA ...

Informator najprej prizna, da so nemški in italijanski prostovoljci res odšli iz Španije; toda brž hiti dostavljati: »Kar se tiče sedanjega stanja mislim, da prav vrnitev teh prostovoljcev prej ojačuje nemško-italijanski vpliv, ko da bi ga oslabil; češ da temu vplivu vzame preveč opazni videz, ki je predsedal Špancem samim. Ostaja pa tehnični vpliv, gospodarskega in idejnega značaja; in ta vpliv bo deloval močnejše kot pa prisotnost vojaških edinic. Sploh se pa zdi, da ta odhod pisca še bolj vznemirja, kot če bi bili »prostovoljci« v Španiji ostali. V tem slučaju bi on seveda čisto gotovo zopet nergal, češ da je »Španija popolnoma pod nemško in italijansko copato«.

O PRAVICI PROTI RDEČIM ZLOČINCEM

Drugi del članka govori o preganjanjih:

600 rdečih je bilo ustreljenih v Geroni (od teh 80 v enem samem dnevu na pokopališču), 11.000 je bilo na smrt obsojenih v šestih tednih po zavzetju mesta. Tudi v provincah, ki so osvobojene že dve leti, pravi, da ni nobenega izboljšanja položaja, n. pr. v baskovskih provincah, kjer so streljali marca, aprila in maja; 100 Baskov je bilo ustreljenih v Valenciji. Dalje navaja streljanje policijskih častnikov, ki da so branili »zakonito« vlado.

RDEČI ZLOČINCI SE MU SMILJO, PRAVIČNE SODBE PA BLATI

Spomnimo se torej, ker pisec tega ne stori, da so vsi tisti, ki imajo na vesti umore izza časa rdečega režima, zapadli smrtni kazni. Rdeči pa imajo na vesti več kot pol milijona zločinov v najstrašotnejših okoliščinah. Jasno je torej, da mora Francova justica izrekati pogoste obsodbe.

Sam sv. oče Pij XII. pravi v svojem radijskem govoru španskemu narodu: »Pravica proti zločinom, velikodušnost do zapeljanih!« (MMB III. str. 187.)

Sicer pa je bilo okoli 75% smrtnih kazni pomiloščenih, kakor ve vsak, ki je boljše poučen o dogodkih v Španiji. Teh dejstev ne more zamolčati nihče, kdorkoli se hoče ponašati s svojo nepristranostjo — ali vsaj samo s preprosto poštenostjo.

STRAH MED KOMUNISTI

Sledi presoja gospodarskega položaja: Mucho miedo, pouca (sic!) comida. Veliko strahu, hrane malo. **Strahu je v rdečih okoljih res veliko, ker nimajo mirne vesti.** S tem je informator nevede izdal vir svojih informacij.

Kar pa se tiče hrane, je pa bilo zadnje mesece v Madridu, Barceloni in drugih »republikanskih« mestih — pod rdečim režimom — tako, da je veliko ljudi pomrlo od lakote. Nacionalistične čete so po zavzetju delile v Madridu živež.

PRVI SAD KOMUNIZMA JE POVSOD TEROR, DRUGI — LAKOTA!

Zaključek pa je ta, da je kakor v Rusiji tako tudi v Španiji prvi sad komunizma teror, drugi pa lakota. Celo rdeči miličniki, ki so bili že v svobodi, so mi zagotavljali, da so se v nacionalističnih koncentracijskih taboriščih zredili za več kilogramov.

NERGANJE O NEREDU V PROMETU

Avtor dalje na dolgo in na široko pripoveduje o neredu v prometnih razmerah v Španiji. Točno: vendar so te razmere zdaj boljše, kot pa so bile ob koncu državljanske vojne, in ne smemo tudi pozabiti na uničevalno delo rdeče armade, ko je zapuščala Katalonijo. Za vojskovanje ni bila za nič, pač pa je znala samo razbijati mostove in železniške proge. Sploh: Nemci uvedejo zračno pošto med španskimi mesti, že vpije ta kristjan o ideološki oblasti hitlerizma. Če pa Španci sami prepočasi popravljajo svoje železniške proge, pa govore o neredu in se sprašujejo zato, da zaključijo: »Kaj naj sploh pomeni beseda o imperiju v deželi, ki je tako strašno desorganizirana?«

O RAZMERJU DO FRANCIJE

Ne bomo navajali besed avtorja o falangi, o tradicionalistih in o generalu Francu. Zadnji njegov odstavek se glasi: »Zmaga generala Franca je bila zmaga nad tistimi, ki so hoteli pofrancoziti republiko. Ta ideologija ni nič bolj smešna kot totalitaristične ideologije, ki so prišle na oblast druge.«

Če avtor misli, da prvi del tega odstavka odgovarja uradnemu španskemu mnenju, se moti. V Španiji so si na jasnem, da je treba razlikovati med tistimi elementi v Franciji (in drugje), ki so v službi Kominterne in so prišli v Španijo, da bi tu ustanovili komunistično diktaturo, in med tistimi, ki so izpričali svojo ljubezen brezštevlnim žrtvam brezbožniškega divjanja in svoje simpatije za tiste, ki so obnovili bogoslužje.

ZAKAJ TA KRŠČANSKA ORGANIZACIJA NE POSLUŠA PAPEŽA ?

Čeprav je ta članek objavila »krščanska tiskovna agencija«, vseeno nasprotuje besedam Pija XI.,

ki jih je govoril španskim beguncem, 14. sept. 1936. (MBB. I. 17; D. R.: NP XIII. str. 18); nasprotuje okrožnici Divini Redemptorci, poslanici Pija XII. Španiji in njegovemu govoru španskim legionarjem. Tako pisanje daje nevarno orožje v roke sovražnikom Španije in Francije.

Tudi pri nas imamo še vedno nekaj ljudi med katoličani, ki tako radi verjamejo vestem, ki so komunističnega ali kvečjemu framasonskega izvora in zato krivične španskim katoličanom in katoliški Cerkvi sami.

Zadržanje takih katoličanov je nespametno, krivično in izdajalsko. »V nesreči se prijatelj spozna!«

Cerkveno vodstvo je o Španiji dovolj govorilo — a tem ljudem to malo zaleže. In ker oni ne nehajo za komunisti ponavljati krivičnih obrekovanj, mi po svoji vesti ne smemo nehati s svojim bojem za pravično in sveto katoliško stvar.

Katoličani v Albaniji

Albanija, ki je že nekaj mesecev sestavni del italijanskega imperija, šteje okoli 830.000 prebivalcev. Po veri je 560.000 muslimanov, 100 tisoč katoličanov, ostali pa so pripadniki razkolne cerkve.

VLOGA KATOLIŠTVA

Število katoličanov ni veliko, a je za albanski narod silne važnosti. Narodna albanska zgodovina, zgodovina njihove stoletne borbe proti Turkom, zgodovina njihovega narodnega preporoda se ne da ločiti od življenja katoliške Cerkve in delovanja njenih svetnih in redovnih predstojnikov. Katoliška Cerkev v Albaniji je najlepši dokaz, kako koristno je sodelovanje naroda s katoliško Cerkvijo.

SKOFIJE

Albanci so prejeli krščanstvo že zelo zgodaj iz Epira in Macedonije. Že l. 387. se omenja Skader (Scodra) kot sedež škofa. Pozneje je bila škofija sicer ukinjena, a je bila l. 1876. obnovljena. Druga škofija, ki je tudi že zelo stara, je škofija v Draču, ki obstaja že od 13. stoletja. Poleg tega so danes še tri mlajše škofije, ki so podrejene škofiji v Skadru.

Razkol v Carigradu je neugodno vplival tudi na albanske kristjane. Mnogo se jih je pridružilo vzhodni cerkvi.

ALBANSKI FRANČISKANI

Veliko zaslugo, da se je katoliška vera v Albaniji ohranila, imajo zlasti frančiškani, ki so prišli v deželo l. 1240. V 14. stoletju so se tudi

Albanci seznanili s turškimi polmesečem. Toda hrabro so se upirali, gorskih predelov si Turki niso mogli nikakor osvojiti. Poleg Cerkve jim pri tej borbi ni pomagal nihče drugi. Neutrudljivi, za žrtve pripravljeni in navdušeni voditelji v boju za vero in neodvisnost domovine so jim bili prav očetje frančiškani.

SLAVNI SKENDER-BEG

Ti so v 15. veku krepko podprli tudi Skenderbegov upor, ki je branil svojo domovino v neenakem boju polnih 24 let. Papeži so ga imenovali »Kristusovega borca« in »Borilca ter ščit krščanstva pred Turki«. Za njegovega vladanja je katolištvo znova vzcvetelo; sam Skenderbeg je bil navdušen častilec Matere božje.

MRAK ISLAMA

Po njegovi smrti pa se je naselilo v deželo gorje. Duhovnike so Turki pobili, cerkve požgali ali spremenili v mošeje, ljudstvo pa razkropili. Velik del naroda je popolnoma zapadel v islam, ker so sultani albanske muslimane zelo protežirali pred drugimi.

NOVA DOBA FRANČISKANSKEGA DELA

Če je ta ubogi narod kljub temu ohranil narodno zavest, je to gotovo velika zasluga frančiškanov. Oni so vztrajali s ljudstvom, ko je vsa ostala svetna in redovna duhovščina že zapustila deželo. Umaknili so se na sever in od tam neprestano vodili borbe za svobodo. Ko so velesile prislille sultana, da

je dal kristjanom več svobode, so frančiškanski misijoni zacveteli znova. Na pomoč so jim prišli tudi frančiškani iz Tirolske. Skupno so nato osnovali gimnazijo v Skadru, po deželah pa samostane in šole.

Medtem so frančiškanke začele skrbeti za žensko mladino. Celo odlični mohamedanci so dali svoje hčere njim v vzgojo.

KULTURNE ZASLUGE FRANČISKANOV

Frančiškani so naučili Albance poljedelstva, ustvarili so jim književni jezik in domače slovstvo. Preiskovali so narodno preteklost, zbirali so listine iz srednjega veka, reševali umetnine pred razpadom in narodu skušali ohraniti stare šege. Grozno krvno osveto so povsod preganjali. Reči moramo, da so tudi glede tega med katoličani zelo uspeli; ostali del naroda pa krvne osvete kar ne more opustiti.

Tudi odkar je dežela svobodna, frančiškani ne nehajo skrbeti za telesno in duševno blaginjo albanskega naroda. Pridružili so se jim tudi svetni duhovniki ter jezuitje, ki vodijo duhovno semenišče v Skadru. Pod režimom kralja Zoga jih je v njihovem delu nekaj časa ovirala državna oblast, ker je kralj prepovedal vse zasebne šole, torej tudi frančiškanske.

Toda enodušni nastop albanskih katoličanov je pomagal, da je oblast te šole zopet priznala.

Tako so frančiškani v resnici očetje albanskega naroda in jih ljudstvo zato tudi globoko ceni ter spoštuje.

Nov težak poraz ljudske fronte

V glasilu belgijske socialistične stranke Le Peuple se je dne 7. jun. 1939. brala tale zanimiva novica:

»Mladi socialistični gardisti« so se l. 1936. zvezali s »Komunistično mladino« in so z njo ustanovili »skupno fronto«.

Ta skupna fronta pa se je razdelila na kongresu socialistične mladine, ki se je vršil v začetku junija v Mouscronu. Socialist G. Koulischer komentira te dogodke takole:

»OČI SE ODPIRAJO« — SOCIALISTOM! BOJ RAKU KOMUNIZMA!

»Šele po žalostnih izkušnjah se v Belgiji in drugje odpirajo oči. Obrambno gibanje proti raku komunizma je splošno in globoko.

Neumno bi bilo, to gibanje pripisovati volji nekaterih voditeljev, ki hočejo »torpedirati edinstvo«, kot to pišejo komunistični listi. Splošnost tega gibanja sama dokazuje, da odgovarja nekemu socialnemu dejstvu in globokemu čustvu mas.

Mase so geslom komunistov o edinosti slepo verjele. Pa so bile prevarane.

EDINOST S KOMUNISTI POT — V RAZKROJ!

Nekateri so mislili, da bodo v sodelovanju med socialisti in komunisti igrali komunisti vlogo navduševalcev. Toda komunisti so bili element razkroja!

»Zveza« s komunisti se je povsod izkazala samo s porazi delavskih sil, z zmanjšanjem števila organiziranega proletariata, z oslavitvijo vpliva socialistov.

Izkušnja je pokazala, da je bila edinstvo v dvoumnosti večja nesreča kot razcepljenost.

KOMUNIZEM DRUGJE DEMOKRACIJO SAMO IZKORIŠČA, SAM JE BISTVENO DIKTATORSKI

Boljševizem se je naredil za predhodnika reakcije in fašizma. Zakaj?

Ker sta socializem in komunizem bistveno nezdružljiva.

Socializem je predvsem demokratičen. Brez demokracije v politiki ni prave demokracije v družbi. Brez strpnosti in svobode razpravljanja ni duhovnega napredka.

Komunizem pa priznava idejo diktature, saj se je iz nje rodil. Komunizmu cilj posvečuje vsa sredstva. Danes zahteva zase vse ugodnosti, ki izvirajo iz demokratičnih svoboščin v zapadnih državah, obenem pa neženirano hvalisa odvratno diktaturo, ki jo mora prenašati edina država, ki je vladana v imenu komunizma.

KOMUNIZMU NE GRE ZA DELAVSTVO, AMPAK ZA RUSKO DIKTATURO

Ta razlika v nazorih pa ima svoje posledice v praksi.

Socializem ima v svojem delu pred očmi interese delavstva v različnih deželah. Komunizem pa podrejuje svoje delo interesom dežele, iz katere izhaja.

Delavska socialistična internacionala je svobodna zveza avtonomnih socialističnih strank. Ona ne kontrolira in ne izvaja nikakega pritiska na stranke, ki jo sestavljajo.

Komunistična internacionala pa je privesek moskovske vlade. Komunističnim strankam vsega sveta daje ukaze in navodila, ki se menjavajo, kot se menjavajo

zahteve zunanje politike Sovjetske Rusije.

REŠITEV IZ KOMUNISTIČNE PASTI!

Dvojni agenti, tajna navodila, zakrinkane propagandne organizacije in politika strujarstva — vse to so nujni pojavi diktatorskih režimov in njihovih strank.

Stranka, ki hoče biti demokratična, noče s tem imeti nobenega opravljanja in noče biti žrtev teh metod. Angleški, francoski in belgijski socialisti so to ponovno potrdili.

VPRAŠANJE TISTIM, KI PRI NAS SODELUJEJO S KOMUNIZMOM

Celo marksisti drugje po svetu prihajajo do spoznanja, kakšno sleparstvo so komunistične »enotne fronte«, »sodelovanje« »narodni blok«, »ljudske fronte«.

Ti ljudje že zdavnaj nimajo več papeža. Oni so brez svetilke, ki bi jim iz viharne temine modernih zablod kazala rešilno pot. Oni nimajo nobenega »Divini Redemptoris«, da bi jim jasno v naprej pokazal, kam sodelovanje s komunisti nujno vede.

Toda ti socialisti so znali vsaj toliko samostojno misliti in soditi, da so jih izmodrile lastne skušnje. Znali so oceniti komunizem in njegovo edinstvo za to, kar je, namreč r a k v s a k e d r u Ź b e .

Vi, ki vodite »Zarjo«, kam jo vodite?

Vi imate papeža in imate »Divini Redemptoris«?

Čemu jih imate?

Tiho junaštvo

Nedelja je Gospodov dan, v nedeljo moram biti pri sveti maši in opustiti hlapčevska dela. To je božja in cerkvena zapoved. Kaj vse so pripravljene mladi delavci-žosisti darovati zato, da morejo v nedeljo k sveti maši, nam priča tole pismo:

»Dragi prijatelj!

Kakor sam veš, sem že dalj časa brez dela. V ponedeljek sem zvedel, da je pri N. F. v š. eno mesto prazno. Grem tja in povprašam kakšna je ta služba. Sijajni pogoji!

V delavnikih bi delal od pol sedmih zjutraj do osmih zvečer. Ko

vprašam, kako je v nedeljo, mi pravi gospa: »V nedeljo je več dela. Zato začnemo že ob petih in delamo brez prestanka do dveh popoldne.« »Kdaj pa greste k maši?« »Kako? K maši? Pri nas nihče ne hodi k maši. Sicer pa tudi ni časa za to. Treba je najprej postreči odjemalcem,« mi odvrne gospa.

»Hvala lepa, gospa, za tako službo! Nedelja je posvečena Bogu in ne delu,« sem dejal in tako sem se zmeraj brezposeln. Tam bi imel hrano, stanovanje in še 400 frankov na mesec.«

Kako se organizira katoliška razstava

V »Nouvelle Revue Théologique« se p. Coninck S. J. sprašuje, zakaj rodijo nekatere katoliške razstave tako pičle sadove, druge pa zapuste v obiskovalcih nepozabne vtise. Na to vprašanje odgovarja sledeče:

Katoliška razstava še ni dobra razstava zato, ker prikazuje katoliške predmete. Veliko važnejše pri tem je, kakšna je nje vsebina in kako se ta vsebina obiskovalcem pokaže.

ENA GLAVNA MISEL!

Predvsem taka razstava ne sme biti le kopičenje slik in slično. Vsaka razstava mora, kakor je to jasno pokazal papeški paviljon na zadnji svetovni razstavi v Parizu, zastopati le eno glavno misel. Ta ideja utegne biti le majhen del tega, kar vera obsega, n. pr. samo družinsko življenje, mora pa biti središče vse razstave, okoli katere se potem vse drugo harmonično razporeja.

GRADIVO BODI UČINKOVITO!

Ko smo določeni razstavi našli glavno idejo (brez katere naj bi sploh nobena katoliška raz-

stava ne bila), moramo poiskati vsa sredstva, ki bodo to idejo napravila čim bolj zgovorno. Vse, kar se razstavi, mora privlačiti oko; zato se mora polagati velika važnost na učinkovitost razstavljenega gradiva. Črte, barve in gibanje se morajo harmonično dopolnjevati.

NE BOJMO SE BITI PREMODERNI!

Zlasti se moramo znebiti vsakega strahu, da bi bili premoderni. Ravno moderno razpostavljanje predmetov lahko veliko pripomore k temu, da dobi razstava večjo privlačno moč.

PREDMETI NAJ SILIJO K RAZMIŠLJANJU!

Za razstavo se morajo izbrati taki predmeti, da silijo gledalca k razmišljanju. Temu namenu služijo tudi razni napisi in vprašanja. Kjer je možno, je dobro, da tudi našemu sluhu kaj nudimo, vendar se je treba zavedati, da je molk dostikrat zgovornejši kakor katekroli muzikalno pojasnjevanje. Če na se že v paviljonu uporablja glasba, naj ne dela samo hrupa,

Francoski kardinali o svetosti zakona

Nedavno so naslovili francoski kardinali na francoski narod zaradi silnega nazadovanja rojstev, ki se že dalj časa opaža v tej državi. V njem beremo med drugim:

Vsak ve, da je danes število smrti v Franciji večje kakor število rojstev, medtem ko se sosedje ponasajo z neprestanim porastkom prebivalstva. Še nekaj let tega propadanja in gotovo se bo to opazilo že v uradnih statistikah v številu francoskega naroda. Kako veliko odgovornost zato nosi današnji rod! Kako pogubna je zato nezvestoba proti zakonom, ki urejajo razmnoževanje človeške družbe! Rotimo vas pri božji časti, pri velični Francije in pri sreči vaših otrok, da ostanete zvesti taki sveti dolžnosti, kakor je rojstvo otrok. Ne poskušajte ločiti tega, kar je združil Bog, t. j. veselja in bremena. Skušati ohraniti le veselje in njemu na ljubo žrtvovati eksistenco bitij, ki jih hoče Bog poklicati v življenje, je po besedah sv. pisma »sramoten zločin« ne le proti Bogu, čigar najdražjo voljo s tem žalimo, ampak tudi proti bitjem, ki jih kliče

Bog v življenje, pa ga po naši krivdi nikdar ne okusijo. Zločin je seveda še večji in groznejši, če se že spočeto življenje uniči pred otrokovim rojstvom. Izkušnja pravi, da leži nad vsemi hoté nerodovitnimi družinami in narodi neke vrste prokletstvo. Moderne države sicer skušajo rodno otrok povečati z nagradami, toda to je premalo, saj vpliva to le v majhni meri na človekovo voljo. Pravo in edino zdravilo obstoja v tem, da zakonca spoznata in priznata: temelj družine je poslanstvo, ki ga je Bog naložil prvima človekoma, da namreč napolnita zemljo s človeškimi otroki.

Na koncu beremo:

Prepričani smo, da bosta prava sreča in mir šele takrat na svetu, ko bodo vsi imeli jasne pojme o dostojanstvu zakona. Le tedaj bo Francija rešila svoj ugled in čast in le tedaj bo izpolnila svojo življenjsko nalogo v svetu, ko bodo njeni sinovi in hčere znova ta zakrament pojmovali v pravem krščanskem pomenu besede.

ampak naj ustvarja tisto razpoloženje, ki ga želimo.

NE PREDMETOV KOPIČITI!

Važno je tudi načelo, da manj stvari pokaže navadno več kakor pa množstvo, kajti v zadnjem slučaju obiskovalec postane raztresen, ker ne more dobiti pregleda nad celoto.

TUDI NA ČUSTVA JE TREBA VPLIVATI

Končno naj razstava ne stremi le za tem, da jasno poda glavno misel, ampak naj skuša vzbuditi tudi čustva, n. pr. sočutje, jezo, ponos, veselje in slično. Le tako bo to, kar je prikazano, v obiskovalčevi duši trajno ostalo.

Gino Bartali o športu

Kdor se zanima za kolesarski šport, Bartalija gotovo pozna. Je najboljši italijanski kolesar, ki je lani odnesel tudi prvo mesto v najtežji dirki na svetu: »Tour de France«. Ko se je tedaj mudil v Lyonu, so ga žosisti povabili na kratek pogovor.

Francozi so bili seveda ponosni, ko jim je Bartali povedal, da dobro pozna njihovo organizacijo. Italijan pa nič manj, ko je pokazal na znak, ki ga vedno nosi na prsih, in nekoliko presenečenim žosistom razložil: »Jaz sem pa član italijanske KA.«

O poklicnem športu in v neki meri tudi o vsakem športu jim je tole dejal:

»Zame je šport poklic; delo, ki si z njim služim vsakdanji kruh. Dandanes si pa vse preveč mladih fantov domišlja, da so sposobni, da postanejo prvaki v tej ali oni panogi. Pri teh najprej hudo trpi zdravje. Saj ni vsakdo sposoben za dirke in tekme. Ta dar mora imeti človek od narave. In potem: šport je nevaren, zelo nevaren! Zmage in slava rade upijanijo in mlademu človeku hitro zmešajo glavo. Kmalu začne zapravljati zdravje. In še druge skušnjave pridejo: ljubimkanje, čutni užitki. Mnogi se ujamajo! In ko izgube svoje poštenje, izgube tudi svojo formo.«